

TISKOVÁ ZPRÁVA

OSTRAVA 14. května 2023

NORA HENRIKA IBSENA PROMLOUVÁ I K DNEŠNÍM DIVÁKŮM

Nora není ani hrdinka, ani antihrdinka. Těžko ji soudit.

Drama Henrika Ibsena *NORA* vyvolalo koncem 19. století doslova poprask! Vášně ale umí toto první realistické a ve své době silně „emancipační“ dílo vyvolat i dnes. Činohra Národního divadla moravskoslezského nazkoušela novou inscenaci v Divadle Antonína Dvořáka **v režii Pavla Gejguše** a moderním překladu Františka Fröhliche. **Svou první titulní roli si na ostravském jevišti zahraje Kamila Janovičová.**

Světovou premiéru měla ***NORA*** v Kodani v roce 1879. Původní název byl překládán jako *Domeček pro panenky* nebo *Domov loutek*. Norský dramatik **Henrik Ibsen (1828–1906)** tématem značně předběhl myšlení své doby. Společenské konvence viděly tehdy ženu v postavení podřízeném a ve všem závislém na muži. Ženy neměly volební právo, právo na vzdělání, neměly být schopny samostatného uvažování a konání tak, jako to nakonec udělala Nora. Ibsen v Noře vytvořil vlastně první „emancipační drama“. On sám ale o Noře i dalších svých dílech hovořil nikoli jen v této souvislosti, on zdůrazňoval boj za osvobození lidské osobnosti vůbec.

Dnes už hra pochopitelně nerezonuje tématem svobodného postavení žen, ale promlouvá k nám skrze téma podstaty manželství, mezilidských vztahů i vztahu člověka k sobě samému a k pocitu vlastní hodnoty. „Ibsenův text se dá uchopit i z jiného konce než ‚jen‘ jako manifest ženské otázky. Autor nás zavádí do chladného světa, ve kterém se osamělé postavy shlukují kolem zdroje tepla jako noční motýli kolem lampy a snaží se zaplašit svou samotu. Poznávají hořkou příchut' života a hledají cestu k naplnění svých ideálů, snů a cílů, aniž by však nacházely vzájemné mezilidské porozumění. Myslím, že právě i z tohoto vzájemného nepochopení vychází tragédie rozpadu manželství Helmerových. Ona se snažila sehrát roli nejlepší manželky, on se snažil naplňovat představu o mužství a chlapeckém postavení. Náhlý rozpad jejich pečlivě budovaného světa otevírá nejen pohled na vztahovou krizi, ale také na jejich osobní těžkosti. Před krizí se ocitá i Nora na konci příběhu. Těžko soudit, zda je Nora jen nevyzrálá malá holčička, která domov s rodinou odhodí jako hračku, nebo odvážná žena, která má sílu opustit bezpečné, ale otrávené prostředí známého, vstoupit do neznáma a hledat pravdu v nejistotě? Nora prohlédne, pochopí, že vztah s manželem byl budován na lži, podvodu, na úskocích, sebeklamech. Pochopí, že jediná cesta ke změně je odejít. Jen se těžko zbavíme pachuti z toho, jakou spoušť nechává za sebou. Měla právo odejít hledat sebe samu? Nebo měla upřednostnit roli matky a vzdát se vlastních potřeb ve prospěch svých dětí? V tomto ohledu je pro mě Nořin odchod z domova stále stejně jitrivý jako

Šárka Swiderová

Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava

GSM: +420 604 238 789

E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz

www.ndm.cz

v době vzniku hry a nemám dojem, že by ztrácel na síle. Ve finále hry se může odvaha Nory, která vyráží hledat pravdu o sobě samé a podstatě lásky do nepřívětivého světa, odrazit od slabosti Torvalda, který ji de facto prosí, aby s ním dál zůstala žít ve lži. Nořina cesta pokračuje dál tam, kam my už na jevišti nevidíme, nad jejím příběhem se totiž zavře divadelní opona. Dořict si jej tedy musí každý divák sám,“ přibližuje své pojetí příběhu i náhledu na Noru režisér Pavel Gejguš.

Ibsen nacházel témata pro svá dramata vždy v reálném světě a u svých známých. Předobrazem Nory byla zřejmě spisovatelka Laura Petersonová, která mu svěřila tajemství – aby měla na léčbu svého muže, půjčila si nemalé peníze bez jeho vědomí a dopustila se přitom i podvodu. Když se to její muž dozvěděl, Lauru zapudil a připravil ji o děti, ona se nervově zhroutila. Tuto inspiraci ale Ibsen nikdy veřejně nepřiznal.

Také se traduje, že na rozhodnutí Nory odejít od rodiny v Ibsenově dramatu trvala autorova vlastní žena, že on to takto napsat původně nechtěl. Nakonec byl Ibsen po premiéře vlastně donucen napsat dva konce, protože nechtěl, aby divadla hru prepisovala a vytvářela si konce vlastní. Stalo se totiž, že jedna z hereckých hvězd v Německu odmítala hrát manželku, která opouští celou svou rodinu včetně dětí.

Stručně k ději: Manželství Nory a Torvalda Helmerových se zdá být až plakátově šťastné. On dělá kariéru a ona je tou nejroztomilejší oddanou manželkou, jakou si ctižádostivý muž může přát. Nora se ale v nedávné minulosti v zájmu svého manžela tajně zadlužila a dopustila se při tom podvodu. A teď je v pasti vyděrače. Postupně si sama uvědomuje povrchnost svého života, odhazuje masku podřízené manželky a vytváří si vlastní identitu...Drama se odehrává v krátkém čase tří vánočních dnů a má komorní obsazení.

V titulní roli Kamila Janovičová. Manžela Nory Torvalda Helmera hraje v inscenaci NDM Petr Panzenberger. Dále účinkují Robert Finta, David Viktora, Petra Kocmanová, Michaela Bajgarová a další. **Hraje se v nápadité scénografii Matěje Sýkory a sladěných kostýmech Radky Vyplašilové.** Dramaturgie Norbert Závodský.

Hudbu pro ostravskou inscenaci zkomponovala Vladivojna La Chia. Respektovaná skladatelka a hudebnice s NDM spolupracovala už na inscenaci *Peer Gynt*. *Nora je tedy její „druhý Ibsen“ v činohře NDM: „Peer Gynt byl ale velký a výpravný. Složila jsem skoro 40 minut hudby. Nora je mnohem úspornější a komornější. Odehrává se v podstatě v obýváku. Všechno kolem ní vypadá tak sladce a idylicky, její prozření je postupné a závěr má rychlý spád. I když mi už Ibsenova Nora nepříjde moc současná, protože postavení žen se za ty roky dost změnilo, tak se samozřejmě stále najde mnoho žen žijících ve zlatých klecích, které si nalhávají, že žijí vysněný život, a přitom se*

Šárka Swiderová
Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava
GSM: +420 604 238 789
E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz
www.ndm.cz

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE STATUTÁRNÍHO MĚSTA OSTRAVA
UL. ČS. LEGIÍ 148/14, 701 04 OSTRAVA - MORAVSKÁ OSTRAVA
OSTRAVA!!!

trápí. Přejde mi důležité posunout Nořin příběh více k dnešnímu vnímání. Snažím se dělat hudbu místy dravou a místy tvořím motivy pokřiveně rozkošné, kterými prostupuje něco dráždivého a zneklidňujícího. Rozhodla jsem se tentokrát více zapojit analogové ‚syntáky‘, anglický roh a tradičně i cello a svůj hlas, který používám jako hudební nástroj,“ řekla.

Šárka Swiderová
Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava
GSM: +420 604 238 789
E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz
www.ndm.cz